

Ivan Mimica

Split

SJEĆANJE NA SUSRETE S PROFESOROM RADOVANOM VIDOVIĆEM

Prve publicirane tekstove, različite članke, kritičke prikaze i prijevode Radovana Vidovića susretao sam povremeno početkom pedesetih godina, u vrijeme mog studija na Višoj pedagoškoj školi u Splitu, na stranicama »Književnog Jadrana« (Split), Slobodne Dalmacije, književnog časopisa »Mogućnosti« i nekih drugih periodičnih publikacija. Njihova autora tada nisam poznao. No, bilo je očito da se pojavio mladi nadareni stručnjak, kroatist, kojemu ćemo ime još dugo pratiti u lingvistici i u javnom kulturnom životu.

Moj prvi neizravan osobni literarni kontakt s profesorom Vidovićem dogodio se nešto kasnije, 1957. godine. To je bilo vrijeme kad je skupina splitskih studenata, gimnazijalaca i mlađih nastavnika / profesora, okupljena u Omladinskoj literarnoj sekciji Vidik, već četvrtu godinu uspješno uređivala i tiskala književni časopis omladine »Vidik«. Sekcija je osnovana i časopis pokrenut 1954. g. uz pomoć Pododbora Matice hrvatske i uredništva »Mogućnosti«, časopisa koji je i sam prvim brojem startao na početku te iste godine. Ta je godina, kako vidimo danas, bila plodna i znamenita za splitsku kulturu jer su tijekom te godine pokrenuta dva uspješna i dugovječna književna časopisa, od kojih će jedan (Mogućnosti) početkom sljedeće godine proslaviti pedesetu godišnjicu svog redovitog izlaženja. Pomoć i potpora starijih i već afirmiranih kolega pisaca bila je presudna za pokretanje časopisa za mlade i za osiguranje materijalnih uvjeta za njegovo izlaženje.

»Slobodna Dalmacija« je tih godina, i dugo zatim, za razliku od danas, u svojoj rubrici za kulturu redovito pratila pojavljivanje gotovo svih novih knjiga i izlaženje splitskih i drugih važnijih hrvatskih časopisa, pa tako i »Vidika«. Kritički prikaz »Vidika« br. 14, bogatog raznovrsnim priložima, izašao je u »Slobodnoj Dalmaciji« 16. svibnja 1957. potpisan inicijalima R. V. (Radovan Vidović). Prikazivač nije ostao na uobičajenom navođenju autora i tiskanih tekstova, već je o važnijim

prilozima, kao što je to u svojim prikazima i inače običavao činiti, iznio poneko jasno formulirano zapažanje i prosudbu. O lirskim prilozima koji su u tom broju bili relativno bogati, prikazivač je kao vrlo uspjele istakao dvije pjesme Mate Ganze, a zatim nastavio: »Ostala izrazita pjesnička ostvarenja predstavljaju pjesme Ivana Mimice, osobito *Susjed....*« Četiri-pet tjedana nakon toga prigodom neke kulturne priredbe i osobno sam upoznao prof. Vidovića.

Sljedećih mjeseci i sljedećih godina sve češće su se u periodičnim stručnim publikacijama i u dnevnom tisku pojavljivali tekstovi s potpisom Radovana Vidovića. Uz stručno i znanstveno bavljenje jezikom, pratio je i šira kulturna zbivanja vezana uz pisani jezični medij. Njegovi novi publicirani radovi u kulturnoj i znanstvenoj javnosti sve više su ga afirmirali kao vrijedna i ugledna filološkog stručnjaka. Njegov rad šezdesetih i sedamdesetih godina, iako je i dalje odražavao njegovo veliko i slojevito znanje i širok krug afiniteta, kristalizirao se oko nekoliko važnih lingvističkih područja, i to:

1. Leksikografija, posebno dijalektološki rad posvećen čakavštini, pretežito splitskoj i bračkoj.

2. Jezična praksa, rad na podizanju opće razine jezične kulture hrvatskog standardnog jezika u školskom radu, u novinstvu i nakladništvu uopće. Najvažniji i najvidljiviji vid tog angažiranja bili su njegovi objavljeni jezični priručnici s praktičnim savjetima i skripta namijenjena studentima: *Kako ne valja - kako valja pisati*, MH, Zagreb 1968. i 1969. (Drugo izdanje); *Jezični savjeti*, Logos, Split, 1984; *Kultura govornog i pisanog jezika* (skripta), Ped. akademija, Split, 1975. i 1979. (Drugo izd.). Ta popularna izdanja su u svom vremenu odigrala važnu ulogu u podizanju jezične i pravopisne pismenosti.

3. Lingvističke analize književnih tekstova, pretežito pjesničkih, i to uglavnom analize lirskih ostvarenja u nastavne svrhe.

Šezdesetih i početkom sedamdesetih godina, osim dvije godine (1965.-1967.), kad je kao lektor hrvatskoga jezika boravio u Firenci, dr. Vidovića sam susretao nešto češće, ponajviše u prostorijama Pododbora Matice hrvatske (na Pjaci), jer smo obojica bili aktivni članovi te stare i ugledne kulturne udruge. Od 1971., kad je Matica pokrenula novi znanstveni časopis »Čakavska rič« i kad je Vidović postao njenim glavnim i odgovornim urednikom, redovito je dolazio u Matičine prostorije odnosno u prostorije Čakavskog sabora, koji je, kad je Matica hrvatska zbog dobro poznatih političkih prilika, morala prestati s radom, nastavio njenu sveukupnu nakladničku i kulturnu djelatnost. Glavni urednik »Čakavske riči« sad se duže zadržavao u prostorijama Čakavskog sabora, ali ne predugo, jer je njegovo vrijeme

zbog mnogih obveza bilo isplanirano i ograničeno pa je rijetko s ostalim članovima udruge ostajao u dužem časakanju. Često su ga mnogi pitali za kakav jezični savjet ili neku stručnu informaciju, a on je uvijek spremno, sigurno i strpljivo odgovarao.

Za našu generaciju, posebno za one koji su radili u prosvjeti i kulturi, Radovan Vidović je više od tri desetljeća bio u Splitu glavni autoritet u lingvističkim pitanjima. U tom je vremenu bio najpoznatiji i najpouzdaniji lektor u gradu. Nije isticao ali ni skrivao svoje veliko znanje. Bio je uredan, ozbiljnog držanja, s licem intelektualca, odmjeren u govoru i kretnjama.

Naše dublje međusobno poznavanje i zbližavanje ostvarilo se, međutim, kasnije kad je dr. Vidović izabran za stalnog profesora na Pedagoškoj akademiji za jezične kolegije, gdje sam ja već desetak godina radio. Na Akademiju, koja će poslije prerasti u fakultet različitih naziva, on je došao krajem 1973. i ostao sve do svog umirovljenja 1992. godine. Kako naša ustanova nije imala dovoljno prostora, svaki profesor nije mogao imati svoj radni kabinet, već su se po tri pa i četiri profesora koristila jednom sobom. Tako se i tada za novog profesora našlo mjesto u kabinetu kroatista gdje smo već radili prof. Jozo Bašica, prof. Vedran Gligo i ja, i gdje je bila smještena priručna biblioteka Katedre za hrvatski jezik i književnost. Od tada smo se u različitim radnim prigodama gotovo dvadeset godina susretali po nekoliko puta tjedno.

Najduži i najpušteniji susreti i razgovori u našem kabinetu bili su između nastavnih obveza ili nakon njih, nakon završene nastave, ispita, konzultacija, u vrijeme sastanaka Katedre i sastanaka različitih stručnih povjerenstava. Izmjenjivali smo misli i iskustva o onome što se radilo i događalo na nastavničkim studijima, u Čakavskom saboru/Književnom krugu, o novim knjigama i objavljenim člancima. Česta su tema naših razgovora bile aktivnosti oko usavršavanja kompozicije nastavnčkih studija i naše zauzimanje za njihovo podizanje na fakultetsku razinu. Tijekom 1977. i u prvoj polovini 1978., kad je već bilo izvjesno da će se i nastavnici predmetne nastave za osnovne škole u Hrvatskoj školovati na četverogodišnjem sveučilišnom studiju kao što su se već školovali srednjoškolski profesori, radost što se naša ideja o izobrazbi osnovnoškolskih nastavnika nalazi pred ostvarenjem kvarila je ugroženost nekih važnih studija u Splitu. Naime, zaprijetila je opasnost da se naši studiji kroatistike, stranih jezika i povijesti, ugase, zbog protivljenja politički moćnih pojedinaca vezanih uz Filozofski fakultet u Zadru i zbog nebrige i nerazumijevanja tadašnjih sveučilišnih i političkih struktura u Splitu, iako su uz one zagrebačke, u svojoj vrsti tada bili najstariji i najkvalitetniji studiji u Hrvatskoj. Profesor Vidović, kao i ostali naši profesori s humanističko-društvenih katedri, bio

je odlučan u tome da te studije treba sačuvati i razvijati, pa je to bila aktualna i važna tema naših rasprava i razgovora. Nažalost, splitski humanistički studiji su, unatoč našim nastojanjima, tada, u toj »reformi«, a nakon trideset i četiri godine uspješnog djelovanja, nepotrebno i nesretno ukinuti, što je prof. Vidović primio s velikim razočaranjem i rezignirano popratio: »Moj Ivane, oni ne znaju što rade, ne znaju što su učinili Splitu«.

Uvijek aktualna tema bio je i nepovoljan društveni i materijalni status nastavnika i uopće prosvjete, znanosti i kulture. Nezaobilazan predmet razgovora bili su, dakako, i odnosi među kulturnjacima i umjetnicima. No, mora se reći kako su profesoru Vidoviću osobni sukobi među ljudima bili strani i on je koliko je to mogao ostajao izvan i iznad toga. O svim takvim i drugim životnim i stručnim pitanjima znao je smireno razmišljati i jasno se izraziti. Međutim, senzibilan i inteligentan, teško je podnosio nepravde i znao je odlučno reagirati kad se njega i ostale kolege neopravdano oštećivalo.

Radio je posao sveučilišnog profesora i znanstvenika, posao koji mnogo traži, a nije adekvatno društveno i materijalno vrednovan ali vraća zadovoljstvom, posebno onim najboljima. A prof. Vidović je u svemu što je radio iskazivao odgovornost i visoku kompetenciju, ono što danas običavamo nazivati profesionalizmom.

Prema studentima je bio pedagoški taktičan i korektan, njegove prosudbe i ocjene bile su maksimalno objektivne i stručno utemeljene, a on takav lingvistički autoritet da nije bilo mjesta za dvojbe, za žalbe studenata ili bilo kakve prigovore.

O svojim osobnim i materijalnim brigama i problemima malo je govorio, a tih problema moralo je biti i bilo ih je, od njegove plaće i malog autorskog i drugog povremenog honorara uzdržavana je cijela obitelj i školovana djeca. Pa i o svojim zdravstvenim tegobama, koje su pred odlazak u mirovinu i nakon toga bile sve izraženije, nije mnogo govorio niti se žalio, kao da svojim problemima nije želio opterećivati druge. U čitavu njegovu držanju bilo je odmjerene obzirnosti i neke diskretne otmjenosti.

Povezivali su nas mnogi zajednički poslovi u nastavnom i javnom kulturnom radu, ali i neki bliski afiniteti i isti ideali, u prvom redu sklonost prema knjigama, znanstvenom radu i kulturi, a ponajviše ljubav prema književnosti, osobito poeziji, kojoj je on posvetio svoje brojne interpretacije i kritičke prikaze. Među nama se razvilo međusobno povjerenje i uvažavanje. Lako smo se sporazumijevali i dolazili do zajedničkih stavova. Njegovi uspjesi su me radovali, a jednako tako, uvjeren sam, i moji njega.

Pripadao je splitskoj ne odveć brojnoj intelektualnoj eliti duha, koja se osamdesetih i osobito devedesetih godina sad već prošlog stoljeća tako bolno prorijedila. Njihov odlazak i gubitak za splitsku i hrvatsku kulturu nisu zakrile magličaste sjene vremena, njihov nedostatak jednako intenzivno osjećamo i danas. Svojim životom, svojim radom i postupcima Radovan Vidović je ispričao uvjerljivu priču o etici rada, o neumornom promicanju znanstvenog rada i kulture, o kolegijalnoj i prijateljskoj pouzdanosti, o uljuđenom odnosu među ljudima, o životu u kojem se samo radom i djelima postiže sve.

A u našem zajedničkom kabinetu, knjige, rječnici i leksikoni koje je čitao i prelistavao još su u ormarima i na policama, tu je i njegov Pomorski rječnik, njegovi jezični savjetnici, njegova skripta, ali njegov glas kao da se gubi u vremenu koje je tako blizu a istodobno tako daleko, a on je još tu, u svojim djelima, u onome što je radio i dao drugima, a iznad svega u srcima nas kolega i prijatelja koji smo s njime dijelili mnoge godine zajedničkog rada i druženja i neke zajedničke brige i snove.